

SURINAAMSCHE COURANT.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

BURGERLIJKE STAND.

Den 11 December 1834.

Heden zijn in ondertrouw opgenomen: **LOUIS MATHEUS FEIJ**, Kanonier der tweede klasse bij het 1ste Bataljon 1ste Kompagnie Veldartillerie alhier, jongman, geboren te Maastricht en **MARIA ANNETTA BERTLING**, weduwe van wijlen den Kanonier der tweede klasse **JACOB WILHELM WILMZEN**, geboren te Bremen en beiden alhier woonachtig.

In kennis van mij,

De Ambtenaar vanden Burgerlijken Stand,

A. P. TIRION,
2de Commies.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN. Laatstleden Donderdag is te Canterburij de aangekondigde zamenkomst der protestanten van Kent en den vorigen Maandag eene soortgelijke vergadering te Cavan in Ierland gehouden. Op de eerste is voornamelijk de verklaring des Konings aan de bisschoppen en op de andere de maatregelen van het ministerie ten opzichte der kerk in Ierland het onderwerp der redevoeringen geweest.

Men heeft thans regtstreeks uit Nauplia berigten omtrent den opstand tegen de Grieksche regering. Te Karitene de geboorteplaats van Kolokotroni is de beweging begonnen. De neven van Paplutas en van Kolokotroni staan aan het hoofd daarvan. Deze oproerlingen hebben ten laatste het masker geheel afgeworpen, niet meer van eene verandering der regering gesproken, maar openlijk gezegd, dat zij den Koning wilden onttroonen. In Arkadije schijnen zij, over het algemeen weinig ahang onder het volk gevonden, maar in Messenie daarentegen nog al velen verleid te hebben. Opmerkelijk is het, dat deze partij thans op eene constitutie aandringt en beweert, dat de regten, bij het Londensche protocol aan de natie toegezegd, niet zijn tot stand gekomen; terwijl zij zich vroeger tegen de zoogenaamde constitutionnelen verzet heeft. De constitutionnele partij, zoo schrijft men uit Nauplia, is der regering getrouw, daar zij zich overeend heeft, dat, in de tegenwoordige tijden en omstandigheden, eene constitutie het jammerlijkste geschenk zou wezen, dat men aan de Grieksche natie zou kunnen geven. De Grieksche regering heeft dadelijk maatregelen genomen om den opstand te dempen. Bij gebrek aan genoegzame geregelde krijgsmagt, heeft men ook een troep Palikaren en de Mainoten, die aan de regering getrouw bleven, tegen de opstandelingen laten optrekken. Men beschouwt het echter niet als wenschelijk, dat de regering van dit middel gebruik heeft moeten maken. Te Nauplia zijn eenige personen, die als voorstanders of bevorderaars van den opstand aangezien werden, in hechtenis genomen, onder anderen, zoo als men meldt, de Kolonel Kalergis, die onlangs uit Rusland was teruggekeerd.

In de Noord-Amerikaansche dagbladen leest men het volgende artikel, wegens de tegenwoordige gesteldheid der regering in Mexiko:

De President van de Republiek Mexiko, die eertijds een liberaal en vijand der priesters was, is tot de partij zijner vorige vijanden overgegaan en heeft den oorlog aan de liberalen verklaard, om dat zij de kerk van hare regten en vrijheden beroofd hebben. De oorlog tusschen de priesterpartij en de kongresgezinden, schijnt een der bloedigste te zullen worden, die Mexiko nog ondervonden heeft, doch de liberalen hebben tot heden toe bijna overal de nederlaag geleden, en de priesters maken het schrikkelijkste misbruik van hunne overwinningen. Zij zetten de kroon op de woorden van den befaamden de Potter, die eene hoofdrol in de belgische revolutie gespeeld en in 1826 verklaard heeft, dat het niet de ruwheid der tijden was die de bloed bruiloft, de dragonders, en de brandstapels der inkwisitie heeft opgericht, maar het is de geest van de roomsche kerk, die ten allen tijden deze gruwelen zal hernieuwen, wanneer zij de magt in handen heeft, en die alleen uit onmagt met gematigdheid handelt.

De *New York Enquirer*, die verslag geeft van dezen bloedigen burger oorlog, laat hierop deze aanmerking volgen. De roomsche kerkleer mag zeer nuttig zijn om zielen voor den hemel te winnen, doch op aarde sticht zij al buitengewoon veel jammer en ellenden, waarvan het ongelukkige Mexiko thans de bewijzen oplevert.

De President Santa Anna legt een der hatelijkste karaktertrekken aan den dag, die in den mensch kunnen gevonden worden. Hij vraagt zich zelven niet af: wat moet ik doen om deze burger onlusten te stuiten en om volgens plicht en geweten te handelen? maar wel: wat moet ik doen om aan het roer van den staat te blijven, of zelfs om mijne magt nog meer te bevestigen? Het antwoord is: wep U in de armen der geestelijkheid, verklaart het kongres voor Votairianen en jaagt hen uit een; hierdoor blijft gij niet alleen het presidentschap behouden, maar verkrijgt zelve eene absolute magt, terwijl gij het wetgevend ligchaam ontbindt.

Santa Anna gedraagt zich als eenige dorppastors ten tijde der kerkhervorming zich gedragen hebben. Deze werden beurtelings protestantsch of katolijk, naar mate hunne gemeenten zich lieten overhalen tot de protestantsche of katolieke kerk. »Het kan ons niet schelen,» dachten zij, »of onze gemeente roomsch of protestantsch is, zoo wij maar onze posten blijven behouden.»

Generaal Santa Anna zal van de kerkelijke en aristocratische partij 's maandelijks de som van p. st. 80,000 genieten, om den tegenwoordigen oorlog tegen de revolutionairen van 1832 te ondersteunen.

De eenige plaats, welke de wapens heeft opgevat en zich heeft verzet tegen de vernietiging van de wetgevende magt, door Santa Anna, was Puebla; echter hare pogingen waren te zwak, en in de eerste veldslag, welke is geleverd geworden, heeft zij het onderspit gedolven.

Dus is de twintigjarige, met veel bloeds en groot verlies van leven en schatten verkregene onafhankelijkheid der Mexicanen, door de kuiperijen der geestelijkheid en aristokraten vernietigd en een nieuw en ruim veld voor den burger oorlog geopend. Hoe wijzelijk en voorzigtiglijk hebben de Venezolianen niet gehandeld, door de priesterlijke magt, krachtiglijk en ten eerste te snuiken!

MENGELINGEN.

VERSCHILLENDE GEVOELEN DER OUDEN OMTRENT DE INRICHTING VAN HET WERELDSTELSEL EN DE GEDAANTE DER AARDE.

De beschouwing der ouden van het Wereldstelsel, dat de Aarde namelijk zich in het middelpunt bevindt, en de hemel met de zon, maan en sterren, zich onophoudelijk rondom haar beweegt, moest natuurlijkerwijze slechts zoo lang als de eenige ware gelden, als men naar den schijn oordeelde, en de kennis van de gestalte en grootheid des aardbols nog zeer valsch en gebrekkig was. Zoodra men daarentegen aanving, juistere begrippen wegens den aardbol, en gissingen nopens den waarschijnlijksten afstand der hemellichamen van de aarde te maken, of wel nieuwe ontdekkingen deed van de wetten der beweging, moest men ook aan de juistheid der vroegere beschouwing beginnen te twifelen.

De wijzen der oudheid zochten alle mogelijke gestalten aan de aarde toe te schrijven. De Chaldeërs verbeelden zich haar als eene vlakke, uitgebreide, drijvende boot; ja zelfs onder de Grieksche wijsgeeren vond men nog aanhangers en openlijke leeraars dezer meening. Het klein gedeelte van hare oppervlakte, dat toenmaals onbekend en onbewoond was, begunstigde gewis menigerlei zonderlinge voorstellingen van dezen aard. Ten tijde van Homerus en nog vele eeuwen daarna, beschouwde men de aarde als eene ronde, onbewegelijke schijf, omtrent in den vorm van een tafelbord of schotel; welke van rondom door den oceaan omgeven werd. Deze oceaan was echter niet onze tegenwoordige wereldzee, maar men verstond daar onder eenen grooten stroom, zonder begin of einde, die rustig en gelijkvormig voortvloeide en altijd weder tot zichzelf terug keerde. Eerst latere dichters leenden denzelven eene bron aan het westelijk einde der aarde, en deden een deel van deszelfs water, almede aan hetzelfde einde, onder den naam van hel en helrivier (Tartarus, Styx) derwaarts henenvloeijen. De laatste was een ruïn gewelf binnen in deze aardschijf, tot woonplaats der zielen of schimmen bestemd. De middelenruimte der oppervlakte was zeer diep en werd door de Middellzee op den Pontus ingenomen. Rondom deze lagen de verschillende, toen bekende landen des aardbodems en rivieren en stroomen stortten zich in dezelve. Ter verhoeding, dat het water van den oceaan niet in de schijf zoude inbreken, werd zij met een' hoogen rand bergketen omgeven. Boven de aardschijf was het hemelgewelf bij wijze van tent uitgespannen, en rustte op haren rand. De ruimte tusschen het hemelgewelf en de aarde was met ether en lucht vervuld. Zon, maan en sterren waren Godheden of vergode helden, die dagelijks uit den Oceaan, aan de oostzijde der aardschijf, omhoog gestegen, zich boogswijze op het hemelgewelf voortbewogen, alsdan wederom aan de westzijde in den oceaan nederdaalden, en nu aan de noordzijde weder naar het oosten keerden, om denzelfden loopkring te hervatten. Het middelgedeelte der aardschijf werd door het Grieksch gebergte, den Olympus, ingenomen, op welks top de hooge Goden hunne woonsteden hielden, en van waar zij schuwelen tot

de menschen nederdaalden. Nog latere voorstellingen verplaatsten den Olympus boven het hemelgewelf, in welks midden zich eene wijde opening bevond, door welke de Goden op de aardschijf konden nederzien. Nog later zelfs, nadat de kennis der aarde door reizen en scheepvaart aanmerkelijk was uitgebreid, behield men nog deze beperkte wijze van voorstelling. Destijds beschouwde men de eilanden der Atlantische Zee als liggende buiten den aardkreits, en de grootere afgelegen eilanden van Brittannië en Taprobane (het tegenwoordige Ceilon) werden door sommigen als bijzondere wereld-eilanden aan gene zijde van den Oceaan beschouwd, zoo, at de zon zich aan deze zijde van dezelve bewoog. De Aethiopiërs, die nabij den op- en ondergang der zon woonden, werden als half verbrand voorgesteld.

Thales een der zoogenoemde zeven wijzen van Griekenland, leerde het eerst de kogelvormigheid des hemels, welke de aarde, even als de schaal van het einden doolier, in zich besloot. Volgens hem, was de onderste helft van den hollen bol met eenen verbazend grooten stroom gevuld, waarop de ronde schijf met het schuimenrijk van binnen, en wellicht ook met de onderaardsche strafplaats (Tartarus) zwom. Het water, door den last der aarde gedrukt, zwol om den rand van den aardkreits als werldzee naar boven, in de plaats van den voormaligen Oceaan, en schonk water aan alle stroomen. De zon en ander gesternte dompelen zich bij den ondergang in deze zee, en zwommen op dezelve om den noordelijken rand der aarde tot op het punt van weder-opgang. Anaximander, leerling van Thales, stelde zich de aarde voor als eene zuil met platte oppervlakte, zonder echter die door het water te doen dragen, maar deed haar midden in den bol zweven, zoodat zij overal van daar even ver verwijderd was. Verder leerde hij, dat de zon een yurige kloon, grooter dan de aarde was, en dat de maan haar licht van dezelve ontving. Ook vervaardigde hij reeds landkaarten, hemelgloben en zonnewijzers. Anaximenes vergeleek de aarde met een rond tafelblad, dat door zijne breedte den ondersten dikken dampkring in den bol zamendrukte, en daardoor de aardbevingen veroorzaakte. Anaxagoras was van hetzelfde begrip. Volgens hem, hadden zich de sterren van den aanvang af in het hemelgewelf evenredig aan den horizon rondgedraaid, zoo dat de pool vlak tegenover de aarde (in het top- of kruinpunt) stond. Eerst in latere tijd hadden zij eene schuimsche rigting bekomen. Nog anderen, zoo als Leucippus, stelden de aarde voor als een plat, van beneden gewelfd ligchaam.

Pythagoras zou de leer van het bolvormige der aarde het eerst hebben voorgedragen. Sommige zijner leerlingen ten minste waren van deze meening en volmaakten haar verder. Ook dezelfde Pythagorische school leerde, dat de zon en andere wereldligchamen bolvormig waren. Reeds sprak men toen van bewoners der tegenovergestelde zijde van den bol (tegenvoeters), en leerde een omdraaijen der aarde om hare as, waardoor de verschijning van den zich omdraaijenden hemel werd voortgebragt. Aristarchus van Samos waagde eindelijk de stelling, dat de zon stilstaat en de aarde zich rondom haar beweegt.

Deze nieuwe leer, echter, vond weinige aanhangers. Men spotte niet weinig met deze zonderlinge tegenvoeters, die de voeten boven en de hoofden onder hadden, als de vliegen, die aan den zolder eener kamer rond loopen. In het algemeen bleef de menigte bij de oude voorstelling eener schijnvormige vlakte, en ofschoon in latere tijden het kogelvormige der aarde niet zoo regtstreeks bestreden werd, zoo wude men echter de beweging der aarde om hare as of althans om de zon niet

toegeven. Men bleef bij voortdoring bij het gevoelen, dat de zon met de sterren om de aarde ronddraaide. Met schepen in den Oceaan varen, was hetzelfde als buiten de wereld gaan.

(Curaçaosche Courant.)

ADVERTISSEMENTEN.

AANBESTEDING VOOR HET JAAR 1835.

De *Administrateur van Financien*, zal onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den *Gouverneur Generaal* der *Nederlandsche W.I. Bezittingen*, aan de minst inschrijvenden aanbesteden, de levering der gedurende het Jaar 1835, voor het *Gouvernement* alhier benodigde diverse Artikelen, als:

Versch Vleesch; Gevogelte; Banannen; Roode- en Maderawijn; Suiker; Thee; Kakao; Boter; Stoffagien; Kleederagien; Kantoor- en Schrijfbehoeften; Licht en Brandstoffen; Bouwmaterialen; Timmer-, Metsel-, Smids-, Kuiper- en Veldgereedschappen; enz.

nader vermeld op de specifieke lijsten, welke voor de gegadigden, benevens de conditien en voorwaarden, waarop het *Gouvernement* genegen is, de bedoelde levering aan te besteden, ten lokale der *Financiële Administratie* ter visie liggen, zullende aldaar de verzegelde inschrijvingsbilletten, vergezeld van de vereischt wordende monsters, worden aangenomen, tot des namiddags twee uren, van *Dingsdag den drie en twintigsten dezer maand*.

Paramaribo, den 10 December 1834.

De *Administrateur* voornoemd,
CH. LEERS.

TRANSPORTEN.

Den 8sten December 1834. H. KLINTGG Vrouwe JUDITH SUSANNA GODEFROY en JACOB CONSTANTIN VEREUL, te Amsterdam, aan JAN JACOBUS GODEFROY van 1/18 en 1/36 aandeelen in de *Plantaadje Euphrata en Lemmerskamp*, c. a., gelegen aan de rivier boven *Cottica*.

Idem. A. FRED J. H. BERTHOUD aan M. L. BARNET, van den *Grond Bosseeslust*, gelegen aan het gedolven kanaal van *Matappica*, tusschen de *Gronden Kleins Verwachting* en *George Hendrik*.

Idem. *Exploiteur* bij het *Geregtshof*, aan J. A. VOIGT, van het *Huis en Erf*, aan de *Voorstad Zeelandia*, L. A. N°. 114 aangekomen hebbende F. J. THIEL.

Idem. Denzelven als voren, aan C. F. MARQUARD, van het *Huis en Erf*, aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L. D. N°. 486 aangekomen hebbende MARJUNNA JUDÉO, eerder Weduwe van J. S. GOEDSCHALK, thans Huirvrouw van S. PISENSKY.

Denzelven als voren, aan JOHANNA HELENA WOLFF, van de *Erven en daarop staande Gebouwen*, aan de *Haagdenstraat*, bekend onder L. D. N°. 349 en 350, aangekomen hebbende LUCRETIE van L. 30.

Idem. De Weduwe ISAIJ ABRAHAMS gebore SOESMAN, aan GRACIA DE MEZA gebore JESSURUN, van het *Huis en Erf*, aan de *Saramaccastraat*, bekend onder L. D. N°. 572.

HYPOTHEEK.

Den 11den December 1834. LOUISA ROMAN geb. CARTER, *Eerste Hypotheek* ten bel even C. L. G. LINCKERS qq., G. BERGMAN, te vestigen op de *Erven en daarop staande Gebouwen*, gelegen aan de *Waterkant*, bekend onder L. A. N°. 63, en aan de *Gravenstraat*, bekend onder L. A. N°. 4. (44021)

Paramaribo den 11 December 1834.

WENTHOLT,
jung. Griffier.

(28164) De *Exploiteur* bij het *Geregtshof* te SURINAME, zal op Vrijdag den 19den December 1834, 's morgens negen uren, ter *Kastelenije* van gemeld *Geregtshof*, publiek bij *Executie* verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Wagewegstraat*, L. D. N°. 107, aankomende JAN MATHOURNE.

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Weidestraat*, bekend onder L. D. N°. 251, aankomende REGINA HENRIETTE BEUDEKER.

Paramaribo, den 13 December 1834.

(47619) Publieke *Inschrijving* ter *Kurateele Kamer* op:

Tien balen schoone KATOEN

van de *Plantaadje Welgelegen*; alwaar de inschrijvings billetten zullen worden aangenomen, tot Woensdag den 17den dezer, des voormiddags elf uren.

Paramaribo, den 12 December 1834.

De *Scriba* van de *Commissie*,
R. GOLLENSTEDE.

(47590) Wordt geland uit de *Noord-Amer. Brik Fame*, Kapt. F. NICKERSON, van *Wilmington*, en te bekomen bij H. A. BUHK & C°:

Steammille pitsch pine Planken, van 1—1½—1½ en 2 duim dikte, s. f. Blom, Haring, Mackreel, Vleesch en *Spermacetie Kaarsen*; — Nog in voorraad: Pik, Theer, Amerik. Singels, 1 en 2 duims w. p. Planken, Zeep, Zout, *Tonwerk*, Suikerkalk in Potten en vaatjes; alle soorten *IJzerwaren* en verdere *Plantaadje* behoeftens.

Paramaribo, den 15 December 1834.

M. MEIJERS,

heeft ontvangen per de *Schepen de Zwaan* en *Anna en Louisa*, en presenteerd te Koop aan: Boter, Z. M. en *Landsche Kazen*, Aardappelen, *Pekel-Saucijsjes*, Kasseer Vleesch en dito *Worst*, oxhoofden *Komkommers*, Broodsuiker, *Notenmuscaat* en andere *Specerijen* in flesschen; flesschen *Banket* en *Suikergoed*. Zoete Olie, *Parfumerijen*; *Stukgoederen*; *Kralen*; *Mans en Jongens Schoenen*, dito *Hoeden*, *gemaakte Rokken* en *Jassen*; zijde *Paraplu's*; een partij *Galanterijen* en *Modewaren*, en meer andere *Goederen*. (47591)

Waterkant en hoek van de *Oraajestraat*, naast den *Venduincedier KEIJSER*.

H. J. CRASET,

beveelt zich tot het opmaken van alle soorten van *Toomhoeden*, *Chapeau Bas*, *Chakots*, *ronde Mans en Kinderen Hoeden*; *Hoeden* die rood of gekneust, of te groot of te klein zijn, dezelve als nieuw weder op te maken. (47599)

Woonplaats: Hoogestraat, N°. 777.

SCHEEPSTIDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 8 dezer, de *Zweedsche Schoener Harriet*, Kapt. P. D. COMBIERRE, van *Martinique*.
Den 10, de *Noord-Amerik. Brik Fame*, Kapt. F. NICKERSON, van *Wilmington*.
Den 12, het *Schip Anna en Louisa*, Kapt. J. K. DE JONG, Passagiers: de Heeren H. HEUSGES, F. WITTE en A. J. POSNANKI.
Den 13, het *Schip de Zwaan*, Kapt. C. J. VAN DRIESTEN. — Beiden van *Amsterdam*.

UITGEKLAARD.

Den 10 dezer, de *Engelsche Schoener Perseverance*, Kapt. L. C. DE WIT, naar *Demerarij*; lading: 700 kelders *Jenever*.

UITGEZEILD.

Den 14 dezer, Z. M. Oorlogs-Korvet PALLAS, Kapt. Luit. ter Zee D. BUIJS; naar *Curaçao* over de *Eilanden St. Eustatius* en *St. Martin*.

Gedrukt te Paramaribo bij de Erven J. BRINK.